

N:o 8.

Ank. till Riksd. kansli den 23 mars 1893, kl. 11 f. m.

Utlåtande, i anledning af väckta motioner om inrättande af ytterligare afdelningskontor af riksbanken.

Till utskottets behandling hafva hänvisats fem särskilda, vid innevarande riksdag inom Andra Kammaren om inrättande af nya afdelningskontor af riksbanken väckta motioner, afgifna af:

herr *Hahn* (n:o 14), som föreslagit,

att Riksdagen måtte besluta inrätta ett afdelningskontor af riksbanken i *Örebro* under de vilkor och bestämmelser med afseende å kontorets verksamhet och rörelse, som bankofullmäktige egde föreskrifva;

herr *A. Johansson* i *Löfåsen* m. fl. (n:o 99), som yrkat,

att Riksdagen måtte besluta inrättande af ett riksbankens afdelningskontor för *Skaraborgs län* i *Mariestad* under samma vilkor, som vore gällande för senast inrättade afdelningskontor;

herr *E. Svensson* m. fl. (n:o 41), som föreslagit,

att Riksdagen ville besluta, att ett afdelningskontor af riksbanken för *Blekinge län* må under år 1894 inrättas i staden *Karlskrona*, under *Bih. till Riksd. Prot. 1893. 6 Saml. 1 Afd. 6 Häft. (N:o 8.)*

de vilkor och bestämmelser med afseende på kontorets verksamhet och rörelse, som bankofullmäktige kunde komma att föreskrifva;

herr *A. G. Gyllensvärd* m. fl. (n:o 58), som hemställt,

att Riksdagen måtte besluta inrättande af ett riksbankens afdelningskontor i *Halmstad* med det distrikt, som bankofullmäktige funne lämpligt att bestämma, samt under de vilkor i öfrigt, hvilka fullmäktige jemväl måtte ega att föreskrifva; och

herr *O. Larsson* i Mörtlösa m. fl. (n:o 62), som föreslagit,

att Riksdagen måtte besluta, att ett afdelningskontor af riksbanken måtte inrättas i *Linköping* för Östergötlands län under de vilkor och bestämmelser med afseende å kontorets verksamhet, som bankofullmäktige egde föreskrifva.

Fullmäktige i riksbanken, till hvilka berörda motioner varit för inhemtande af deras utlåtande öfverlemnade, hafva i afgifvet sådant anfört följande:

»I det yttrande, som fullmäktige på bankoutskottets anmodan afgåfvor öfver de vid 1891 års riksdag väckta motioner om inrättande af nya riksbankskontor, anförde fullmäktige bland annat, att de redan i flere förut afgifna yttranden betonat, huru angeläget det vore att i fråga om anordnande af nya afdelningskontor iakttaga tillbörlig varsamhet så till vida, att icke flere kontor inrättades samtidigt, äfvensom att i regeln ett nytt sådant icke borde ifrågakomma oftare än hvartannat år, hvarjemte fullmäktige ansett ett snabbare fortskyndande i inrättande af nya kontor böra vara beroende af bankfrågans lösning i den rigtning, att större utrymme bereddes åt riksbankens sedlar, hvarför fullmäktige afstyrkte bifall till de i ämnet framlagda förslagen.

Utskottet hemställde emellertid på anförda skäl, att ett nytt kontor i staden Falun måtte inrättas, dock ej förr än under loppet af år 1892. Denna hemställan vann Riksdagens bifall, och i följd häraf öppnades förliden sommar i Falun ett nytt afdelningskontor af riksbanken, afsedt för Kopparbergs län.

Vid 1892 års riksdag väcktes flera motioner om upprättande af nya afdelningskontor. Fullmäktige, hvilkas utlåtande häröfver inhemtades, ytt-

rade, med hänvisning till hvad de anfört 1891, bland annat: »Bankoutskottet vid sistnämnda års riksdag beslöt att tillstyrka inrättandet af ett nytt riksbankskontor i Falun. Den af fullmäktige uttryckta åsigten vann dock så till vida afseende, att, enligt utskottets sedermera af Riksdagen bifallna hemställan, tiden för kontorets öppnande bestämdes till år 1892, hvarigenom, och då det närmast förut inrättade afdelningskontoret öppnats under loppet af år 1890, ungefär två år skulle komma att förflyta, till dess ytterligare ett dylikt kontor trädde i verksamhet. Vid sådant förhållande och då fullmäktige hvarken i de nu föreliggande motionerna eller eljest funnit särskilda skäl anförda, som skulle kunna påkalla ett frånträdande af fullmäktiges åsigt, anse sig fullmäktige icke böra tillstyrka inrättandet vare sig under innevarande eller nästkommande år af något nytt afdelningskontor — — —.»

Med afseende å hvad fullmäktige sålunda anfört, ansåg utskottet lika med fullmäktige någon utsträckning af riksbankens rörelse medelst ökad antal afdelningskontor under för handen varande förhållanden icke böra ega rum, hvarför utskottet afstyrkte bifall till motionerna. Utskottets hemställan godkändes af Första Kammaren, hvaremot Andra Kammaren beslöt inrättandet inom år 1893 af ett riksbankens afdelningskontor i Örebro. Vid gemensam votering segrade den förra meningen.

Hvad fullmäktige sålunda vid föregående tillfällen anfört beträffande vigten af att icke det ena året efter det andra inrätta nya afdelningskontor af riksbanken, anse fullmäktige fortfarande ega giltighet, hvarför, enligt fullmäktiges mening, med anordnandet af ännu ett riksbankskontor bör anstå åtminstone till år 1894, då två år förflutit, sedan kontoret i Falun öppnades. Om emellertid Riksdagen anser sig redan vid detta års riksmöte böra fatta beslut om inrättandet af ett sådant kontor under loppet af 1894, på sätt ock i en af motionerna ifrågasatts, synes det fullmäktige, som om det nya kontoret borde omfatta Skaraborgs län utom de två härad, som till följd af beqvämare förbindelser förlagts till Jönköpingskontoret.

År 1884 uttalade fullmäktige i yttrande till bankoutskottet den åsigt, att någon lätnad borde beredas kontoret i Göteborg genom anordnande af ett afdelningskontor, som borde omfatta Skaraborgs och Jönköpingslän. Sedan dess hafva, såsom här ofvan nyss angifvits, två härad af det förra länet jemte ett härad af Elfsborgs fränskilts Göteborgskontorets distrikt och lagts under afdelningskontoret i Jönköping. Att emellertid den återstående delen af Skaraborgs län i afsevärd mån anlitar kontoret i Göteborg, framgår deraf, att, enligt inhemtad upplysning, vid Göteborgskontoret den

14 dennes voro till kunder i Skaraborgs län utlemnade kronor 823,973: 15, nemligen mot

diskonterade vexlar	109	stycken	kr. 335,738: —
hypotekslån	9	»	» 90,200: —
kassakreditiv	19	» beviljadt	» 95,500: —
och afbetalningslån	504	»	» 302,535: 15.

De på senare tider inrättade afdelningskontoren — Kalmar, Karlstad, Hernösand och Falun — hafva alla fått sina distrikt anvisade inom det område, som förut tillhört hufvudkontoret, medan distriktet för kontoret i Göteborg förblifvit oförändradt.

Beträffande den plats, der ett afdelningskontor för Skaraborgs län borde förläggas, hafva förut olika meningar rådt, såsom ock bevisas af de i ämnet vid åtskilliga riksdagar väckte motionerna. Nu mera synes, åtminstone bland motionärerna, råda enighet derom, att rätta platsen är, der såsom annorstädes, länets residensstad, hvilken ock synes fullmäktige böra företrädesvis ifrågakomma.»

Hvad beträffar den plats, der det nya kontoret af riksbanken, som fullmäktige sålunda enhälligt ansett kunna under år 1894 inrättas, borde förläggas, hafva dock inom fullmäktige yppat sig skiljaktiga meningar, i det att, enligt ett utskottet tillhandakommet utdrag af fullmäktiges protokoll för den 9 februari, herrar friherre Fock, Arnberg och Törnebladh i motsats till öfriga fullmäktige, som föreslagit Mariestad, ansett, att ett kontor i Örebro, om hvilket vid 1892 års lagtima riksdag de flesta rösterna i Riksdagens Andra Kammare förenat sig, borde företrädesvis komma i fråga.

I enlighet med de af fullmäktige uttalade åsigter anser utskottet hinder ej möta mot beslutande under innevarande år af ytterligare ett afdelningskontor af riksbanken, att, på sätt under senare tid funnits lämpligt, träda i verksamhet året näst efter det, då beslut om inrättande af ett sådant fattats. I fråga om platsen för detsamma synes fullmäktiges pluralitet hafva föreslagit Mariestad, hufvudsakligast af tanken på önskvärdheten att minska Göteborgskontorets jemförelsevis stora låneområde. Vore länsresidenten inom Skaraborgs län förlagdt inom en centralare del af detsamma eller nämnda stad medelpunkten för någon större affärs- eller industriel verksamhet inom länet, vill det äfven synas utskottet, att anordnande af ett kontor inom Vestergötland kunde hafva åtskilliga skäl för sig. Men under nuvarande förhållanden och då utskottet ej vill frångå åsigten, att ett afdelningskontor bör förläggas i residensstad, har utskottet för sin del ej för närvarande kunnat biträda förslaget om inrättande af

ett riksbankskontor i Mariestad. Deremot anser utskottet, att Örebro såsom hufvudplatsen i ett tätt befolkadt län, hvarest drifves en mycket betydlig bergsbruks- och jordbruksrörelse, och der åtskilliga större företag kräfva betydligt rörelsekapital, bör hafva företråde framför öfriga af motionärerna föreslagna platser. Att riksbanken i ganska väsentlig mån anlitas af invånare inom Örebro län, framgår ock deraf, att, enligt hvad utskottet inhemtat, diskonteringarna från länet vid riksbankens hufvudkontor för närvarande uppgå till omkring 700,000 kronor och hypotekslånen till mer än 80,000 samt afbetalningslån i rundt tal till 220,000 eller tillsammans utom kreditivförsträckningar en million kronor, hvilket sålunda betydligt öfverstiger hvad som, enligt fullmäktiges ofvan lemnade redogörelse, utlånats från Göteborgskontoret till invånarne inom Skaraborgs län.

Med afseende härå och då, på sätt reservanternas inom fullmäktige jemväl antydt, Andra Kammaren förlidet år med stor röstpluralitet ansåg, att ett riksbankens kontor borde i Örebro inrättas, samt såsom ett ytterligare skäl för ett sådant äfven kan anföras, att, enligt hvad hos utskottet anmälts, en lämplig och för ett riksbankskontor särskildt afpassad banklokal kan få inom en central del af Örebro för riksbankens räkning förhyras, och att med temligen stor visshet kan antagas, att riksbanken ej, i brist på tjenlig sådan, kan, såsom på andra platser, nödgas i nämnda stad uppföra egen bankbyggnad, har utskottet, på grund af hvad sålunda förekommit och blifvit anfördt, velat hemställa:

1:o.

att, i hufvudsaklig öfverensstämmelse med hvad i herr Hahns ofvanberörda motion föreslagits, i staden Örebro må under loppet af år 1894 för Örebro län inrättas ett afdelningskontor af riksbanken under de vilkor och bestämmelser med afseende å kontorets verksamhet och rörelse, som bankofullmäktige ega föreskrifva; och

2:o.

att öfriga ofvanberörda motioner, som afse inrättande af riksbankskontor i

a) Mariestad,

- b) Karlskrona,
 - c) Halmstad och
 - d) Linköping,
- ej må till någon Riksdagens åtgärd föranleda.

Derest den i punkt 1:o härofvän gjorda hemställan vinner Riksdagens godkännande, kommer utskottet att framdeles i memorial rörande ändringar i bankoreglementet afgifva förslag till de bestämmelser och tillägg, som i afseende å det nya kontorets anordnande och villkoren för detsamma kunna finnas erforderliga.

Stockholm den 20 mars 1893.

På utskottets vägnar:

G. S. ÅKERHJELM.

Reservation

af herr *Sandberg*.